

Den nya vägtrafiklagen i gatuhållningen

Läget 25.5.2020

Hanna Kemppainen och Johanna Vilkuna, Kommunförbundet

Innehåll

- Läget i fråga om lagstiftning och tillämpningsanvisningar
- Övergångsbestämmelser och vägmärken som ska bytas/ändras snabbt
- Reglering av cykel- och distributionstrafik
- Givande av samtycke till trafikanordning och förmedling av uppgifter till Digiroad.

Lagstiftningen, läget 25.5.2020

- **Vägtrafiklagen** (729/2018)
 - Godkänd i riksdagen 26.6.2018, ikraft 1.6.2020
 - Nya parkeringsbestämmelser för hemvården, godkända i riksdagen 9.4.2020.
 - En del av åtgärdspaketet godkändes i riksdagen 9.4.2020
 - Riksdagen behandlar resten av paketet sannolikt på hösten
- **Statsrådets förordning om användning av trafikanordningar**
 - Godkänd av statsrådet 20.5.2020, i kraft **1.6.2020**
 - Gäller användning (inte en planeringsanvisning)
- **Bestämmelser om trafikanordningar**
 - Traficom ansvarar för beredningen, arbetet är nu på slutrakan
 - Bestämmelserna gäller alla väghållare: mått, färger och övriga tekniska frågor som gäller trafikanordningar
 - Vägmärkesbilderna blir en del av bestämmelserna

Aktuella utlåtanden från Kommunförbundet (5/2020)

- Kommunförbundets utlåtande om statsrådets förordning om användning av trafikanordningar (på finska)
 - <https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2020/luonnos-valtioneuvoston-asetukseksi-liikenteenohjauslaitteiden-kaytosta>
- Kommunförbundets utlåtande om anvisningar för förmedling av uppgifter om trafikanordningar till Trafikledsverket.
 - <https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2020/kuntaliiton-lausunto-ohjeesta-liikenteenohjauslaitetietojen-toimittamisesta>

När är de nya vägmärkena tillgängliga? När får man börja använda dem?

- Bilderna för vägmärkenas mått färdigställdes i slutet av våren 2020 och har efter det kunnat tas i bruk av tillverkarna.
- Av märkena enligt den nya lagen får de märken som anger förkörsrätt och väjningsplikt samt förbuds- och begränsningsmärken, påbudsmärken och regelmärken installeras först från 1.6.2020.

Handbok om användning av vägmärken på gator

- Kommunförbundet håller på att uppdatera handboken i samarbete med kommunerna och statens trafikförvaltning samt representanter från Trafikskyddet.
- Behoven av uppdatering gäller bland annat:
 - Markeringar för fortsättning på cykelbana
 - Skyltar för cykeltrafik och anvisningar för användningen av dem
 - Cykelgata
 - Anvisningar för enkelriktad cykelbana
 - Dubbelriktad cykling på enkelriktad gata
 - Väjningsplikt vid en plats där cyklister korsar vägen
 - Cirkulationsplatser
 - Gårdsgata
 - Skyltar som anger körbana
 - Vägvisning: principer för användning av märken med olika färgkombinationer
 - Stora och små vägmärken

Andra nya planeringsanvisningar som ska uppdateras

- **Trafikledsverkets anvisningar**

- Användning av vägmärken på landsvägar (f.d. Allmänna anvisningar för användningen av vägmärken)
 - Utkastet klart under maj månad
- Planering av vägvisning
 - Väntar på uppdatering av planeringsprogrammen
- Vägvisning till serviceanläggningar
 - Färdigställs under sommaren
- Planering av vägmarkeringar
 - Så snart som möjligt
- Planering av vägvisning för cykeltrafik
 - Färdig inom kort
- Planering av cykeltrafik (f.d. Anvisning för planering av gång- och cykelleder)
 - Den nya anvisningen ersätter den tidigare endast i fråga om cykeltrafik. Anvisningarna om gångleder är fortfarande i kraft.
- Uppsättning av vägmärken och märkenas konstruktion
 - Färdig inom kort
- Anvisningar för NTM-centraler i förändringssituationen

Övergångsbestämmelser och vägmärken som ska bytas/ändras snabbt

Vägtrafiklagens övergångsbestämmelser (195 §)

- **En spärrlinje, ett spärrområde och en varningslinje ska inom tre år** från lagens ikraftträdande markeras på det sätt som anges i **bilaga 4.1**.
- **Vägmarkeringen Fortsättning på cykelbana förnyas inom två år** efter denna lags ikraftträdande.
- Vägmärken enligt vägtrafikförordningen (182/1982) får **användas i 10 år** efter lagens ikraftträdande, dock så att vägmärkena Cykelåkning och körning med moped förbjudna (**C12**) och Gångtrafik, cykelåkning och körning med moped förbjudna (**C15**) ska tas i bruk **när denna lag träder i kraft**, eftersom märkets innehåll ändras.
- **Vägmarkeringarna** enligt vägtrafikförordningen får användas i **sju år** efter att denna lag har trätt i kraft.
- En **dubbelriktad cykelbana ska anges** enligt beskrivningen till märkena B5 och D5 **inom sju år efter att lagen har trätt i kraft**.

C15

C12

Cykelåkning och körning med moped förbjudna samt Gångtrafik, cykelåkning och körning med moped förbjudna

- Enligt lagens övergångsbestämmelse C12 och C15
 - Samtidigt kan man överväga att förnya alla märken C10-C15

C15

C12

C10

C11

C13

C14

P-platser inom parkeringsförbudszon

- I statsrådets utkast till förordning fastställs att:
 - det runda märket C38, Parkering förbjuden, inte får användas.
 - parkeringsplatser som är tillåtna inom parkeringsförbudszon C39 ska anges med de blå P-märkena E2-E4

C39

E2

E3.5

Hastighetsbegränsning upphör och allmän begränsning

- Märket C33 Hastighetsbegränsning upphör indikerar alltid en övergång till allmän begränsning.
- T. ex. inom en hastighetsbegränsningszon på 40 km/h ska en 30-begränsning för vissa ställen återställas med hjälp av märke C32 och tilläggsskylten Zon.

C33

=>

Körning med traktor förbjuden

- Förbudet gäller körning med traktor vars konstruktiva hastighet är 60 kilometer i timmen eller lägre.
- Förbudet gäller också körning med motorredskap och lätt fyrhjuling.

C5

Cykling

En dubbelriktad cykelbana ska enligt lagen anges i följande situationer

1. Märke med varning om korsande cykelbana i samband med väjningsplikt

- I anslutning till märkena B5 (Väjningsplikt i korsning) och B6 (STOP-märke) bör tilläggsskylten H23.1 inom en **övergångsperiod på sju år** sättas upp för att uppmärksamma bilisterna på en korsande dubbelriktad cykelbana.

H23.1

2. Cykelbana, kombinerad cykel- och gångbana samt cykelbana och gångbana som löper parallellt

- Tilläggsskylten (H23.2 eller H9.1) bör användas också i samband med märkena Cykelbana (D5), Kombinerad cykel- och gångbana (D6) samt Cykelbana och gångbana som löper parallellt (D7).
- En **övergångsperiod på 7 år** gäller för ändringen.

H23.2

H9.1

Fortsättning på cykelbana

- Fortsättning på cykelbana (vägmarkering L4) markeras härafter **endast om väjningsplikten** mot dem som korsar körbanan har angetts med vägmärkena B5, B6 eller B7.
- Vägmarkeringen Fortsättning på cykelbana ska **inom två år** från ikraftträdandet av lagen markeras på det sätt som föreskrivs.
- **Obs.** Tidigare föreskrev lagen att fortsättning på en cykelbana ska markeras också vid en sådan plats för korsning av körbanan som styrs med trafikljus. I åtgärdspaketet (som ännu ska godkännas) har denna mening slopats. Fortsättning på cykelbana skulle då inte anges vid platser för korsning av körbana som styrs med trafikljus, om inte väjningsplikt anvisats med vägmärkena B5-B7 Det är alltså viktigt att genomföra lösningarna **så att väjningsregeln är tydlig också när ljuset är ur funktion.**

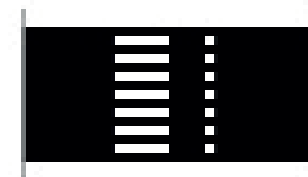
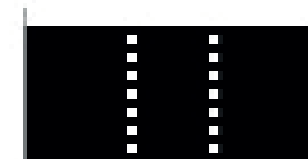
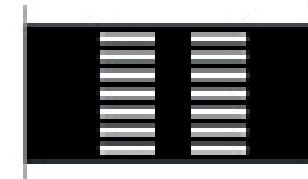
B5

B6

B7

L4

Väjningsplikt vid en plats där cyklister korsar vägen

- Med märket B7 anges att ett fordon och en spårvagn bör väja för en cyklist som korsar en körbana där en cykelbana fortsätter.
- Med märket anges fortsättning på en cykelbana som märkts ut konstruktionsmässigt.
- I åtgärdspaketet i samband med lagen har det diskuterats att märket kunde användas vid en trafikljusstyrd plats där cyklister korsar vägen för att ange en sådan fortsättning på en cykelbana som inte har märkts ut konstruktionsmässigt. Denna komplettering har ännu inte godkänts.
- Med vägmärket används alltid markeringen L4 Fortsättning på cykelbana
- Vägmärket används inte tillsammans med vägmärkena B5 (Väjningsplikt i korsning) eller B6 (Obligatoriskt att stanna).

B7

Väjningsplikt vid en plats där cyklister korsar vägen, situationer där märket används

- Tanken är att vägmärket endast skulle användas då väjningsplikt i korsning inte är en lämplig lösning.
- Märket kan användas t.ex. vid en huvudled för cykling, om den korsande trafiken inte kan anges som väjningspliktig med vägmärke B5 (Väjningsplikt vid korsning) på grund av andra arrangemang i korsningen.
- Om det vid samma plats finns en skyddsväg, används båda vägmärkena. Då placeras märket E1 högre upp och märke B7 lägre ner.

Cykelgata

Väghållaren kan med hjälp av vägmärken markera cykelgator där fordonstrafik är tillåten endast på cykeltrafikens villkor.

- Ett fordon som förs på en cykelgata som anges med vägmärke ska lämna cyklister fri passage. Körhastigheten ska anpassas till cykeltrafiken.
- En cykelgata är oftast en vanlig gata försedd med gångbana, där parkering också kan ha anvisats.
- Parkering av ett fordon på en cykelgata är tillåten endast på en markerad parkeringsplats.
- Fordon som är försedda med parkeringstillstånd för rörelsehindrade får dock parkeras också på andra ställen på en cykelgatas körbana, om detta inte medför oskälig olägenhet.
- Cyklar och mopeder får på en cykelgata parkeras även på gångbanan, om detta inte medför oskälig olägenhet för användningen av gångbanan.

E28

E29

Cykelgata

- Cykelgata är ett zon-märke, vilket innebär att märken som anger cykelbanans början och slut ska placeras i varje färdriktning.
- Cykelgata-märket avviker från vägmärkena för gånggata och gårdsgata då det inte omfattar någon hastighetsbegränsning och innebär inte heller väjningsplikt då cykelgatan upphör.
 - På en cykelgata bör hastighetsbegränsningen således anges separat.
 - Rekommenderad högsta hastighet på cykelgata föreslås bli 30 km/h.

E28

E29

Cykling på enkelriktad väg

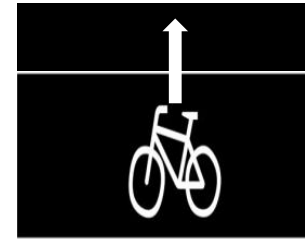
Cykling på enkelriktad gata ska vara möjlig i bägge riktningar om det tillåts med vägmärke.

- Vägmärke C17 Förbjuden färdriktning
 - Det är förbjudet att förbigå märket med fordon och spårvagn. Det kan tillåtas cyklister att förbigå märket genom tilläggsskylten H12.10 med texten "Gäller inte".
- Vägmärke E14 Enkelriktad väg
 - Märket anger en väg med enkelriktad fordonstrafik. På vägen kan dubbelriktad cykeltrafik tillåtas med tilläggsskylten H12.10 försedd med texten "Gäller inte".

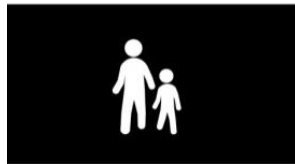

Markering av en enkelriktad cykelbana då en cykel- och gångbana löper parallellt, exempel

- En gångbana och cykelbana anges med vägmärken (med symboler för gångbana och cykelbana) och dessutom kan cykelbanan markeras med en pil som visar rätt färdriktning för cyklisterna.

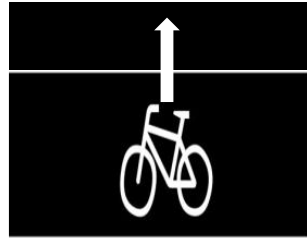
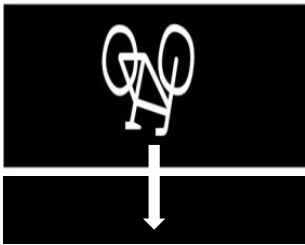
- Utöver dessa kan man använda märken i mindre format för förbjuden körriktning, vilket gör det tydligt för cyklisterna också vintertid i vilken riktning man får köra på cykelbanan.
- Det finns skäl att markera en gångbana så att märket kan läsas från bägge hållen. Det uttrycker att gångbanan bredvid en cykelbana är dubbelriktad.

- Om det är möjligt att konstruktionsmässigt avskilja banorna lönar det sig att märka ut cykelbanan enbart som cykelbana (vägmärke D5) <https://goo.gl/maps/bq1J3cxX9YvA8TSB7> och inte som cykelbana och gångbana som löper parallellt (vägmärke D7) <https://goo.gl/maps/Q6D2fSBJ3LyTgc8Q7>.

Markering av en dubbelriktad cykelbana då en cykelbana och gångbana löper parallellt, exempel

- På en dubbelriktad separerad led finns det skäl att markera en cykelväg med vägmarkeringar som kan läsas från bägge hållen. Dessutom kan en pil för färdriktning användas.

Fordon tillåtna på snöskoterled

- Den nya lagen förbjuder på snöskoterleder endast körning med motordrivet fordon.
 - På snöskoterleder är det alltså möjligt att cykla (t.ex. fatbike) och röra sig med rensläde och hundspann.
 - Den som ansvarar för en led ska genast efter att lagen trätt i kraft märka ut (t.ex. med tilläggsskylt med text H24) de leder där månganvändning inte är tillåten.

Reglering av distributionstrafik

Lastningsplats

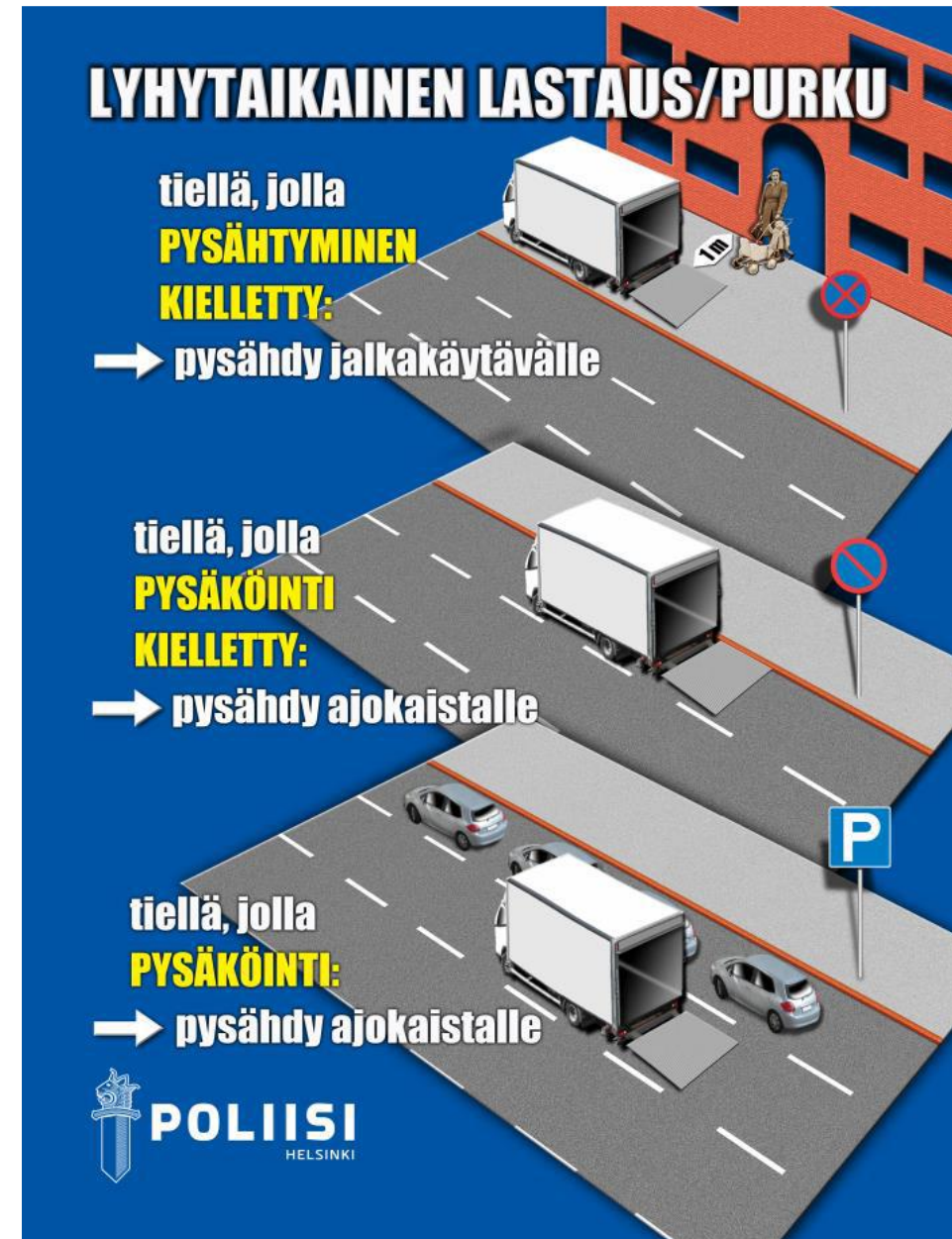
- Märket C43 anger att det är förbjudet för andra fordon än fordon som lastar eller lossar last att stanna på den sida av vägen där märket är uppsatt.
- Det är tillåtet att stanna även för passagerares av- eller påstigning.
- Om det är tillåtet endast för vissa fordonsggrupper att stanna anges detta med tilläggsskylt E12.
- Det är också möjligt att använda märket i en parkeringsförbudszone.
- Om man inom en parkeringsförbudszone vill anvisa distributionstrafiken att stanna vid ett visst ställe och inte i hela zonen, kan märke C43 användas.
 - Den klaraste lösningen är att använda märket tillsammans med vägmarkeringen M5, då det är tydligt (åtminstone under den snöfria perioden) var distributionstrafiken kan stanna.
 - En annan lösning är att använda tilläggsskylt H3 i samband med märket (verkningsområdets längd).

C43

Kortvarig på- och avlastning

- Märke C37 Förbjudet att stanna fordon avser inte stannande som enligt vägtrafiklagen är tillåtet på gång- eller cykelbanor.
 - Till exempel är det då tillåtet för distributionsbilar att stanna på gångbana för på- och avlastning.
- I verkningsområdet för märke C38 Parkering förbjuden kan distributionsbilar stanna på körbanan för på- och avlastning.

Givande av samtycke till trafikanordning och förmedling av uppgifter till Digiroad

Uppsättande av trafikanordningar (71 § och RP motivering)

En trafikanordning uppsätts:

1. På landsvägar av den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen enligt Trafikledsverkets styrning.
 2. På gator, och på andra av kommunen förvaltade vägar, av kommunen
 3. På andra än i 1 och 2 punkten avsedda vägar av väghållaren efter att denne fått **kommunens samtycke till det**
 - Väghållaren är i dessa fall en vägdelägare eller ägare eller innehavare av en fastighet till vilken vägen hör
 - Samtyckesärendet inleds i kommunen **på ansökan.**
 - På lämnandet av samtycke tillämpas förvaltningslagen.
 - **Kommunen får ta ut en avgift** för behandlingen av det samtycke som avses i 1 mom. 3 punkten.
 4. För tillfälligt bruk även av en polisman, en gränsbevakningsman, en tullman eller räddningsmyndigheterna.
- En enskild väghållare behöver inte skaffa samtycke av kommunen för uppsättande av tillfälliga trafikanordningar som är behövliga på grund av vägens skick eller arbete som utförs på eller invid vägen.

Uppsättande av trafikanordningar (71 § och RP motivering)

- I fråga om uppsättning av trafikanordning som avses i 1 mom. 1–3 punkten ska väghållaren förmedla information till Trafikledsverket så att uppgifter om trafikanordningen kan registreras i informationssystemet (Trafikledsverkets Digiroad-informationssystem).
- Trafikledsverket kan meddela närmare föreskrifter om vilka slags uppgifter som ska förmedlas till Trafikledsverket, och på vilket sätt och i vilket format detta ska göras.
- Med trafikanordning avses ett trafikljus, ett vägmärke eller en vägmarkering. Också olika flyttbara styranordningar (t.ex. bommar) är trafikanordningar.

Att beakta vid samtycke

- **Den sökande ansvarar för att samtyckesärendet anhängiggörs**
 - Kommunen har inte någon allmän tillsynsskyldighet när det gäller iakttagandet av vägtrafiklagen.
- Kommunen bör fatta ett **förvaltningsbeslut om samtycke med tillämpning av förvaltningslagen**
 - Till beslutet fogas en anvisning om omprövningsbegäran enligt förvaltningslagen, inte kommunallagen (vägtrafiklagen 193 §, förvaltningsbesvär)
- Kommunen bör se till att trafikanordningen är korrekt innehållsmässigt och att den är ändamålsenlig med tanke på en säker användning av vägen.
- Lagen gör det också möjligt att ta ut **handläggningsavgifter**.
 - Avgifterna är i sin tur en viktig inkomstkälla i kommunernas ekonomi, framförallt då resursbehoven för handläggning av dessa ärenden ökar i kommunen.

Nödvändiga åtgärder i kommunen 1/3

- Det finns skäl för kommunen att fatta **beslut om taxa** i enlighet med kommunallagen för att täcka kostnaderna som uppstår för kommunen - på samma sätt som kommunen har beslut om taxa t.ex. för behandling av bygglov och övriga åtgärder inom byggnadstillsynen.
 - Grunderna för och fastställande av kommunens taxa.
 - Avgifterna eller avgiftsklasserna i proportion till arbetsmängden för kommunen, till exempel klara fall och fall som kräver besök i terrängen och/eller förhandlingar.
 - I fakturan inkluderas faktureringskostnader, övriga förvaltningskostnader och kostnader för datasystem.

Nödvändiga åtgärder i kommunen 2/3

- Fullmäktige kan i förvaltningsstadgan **delegera sin beslutanderätt** om kommunens beslut om samtycke och fastställandet av avgift till tjänsteinnehavare, om detta inte redan har gjorts (91 § i kommunallagen).
- Kommunen kan utarbeta en **kundanvisning** för ansökan om samtycke.
 - Uppgifter om de handlingar som ska fogas till ansökan, inkl. en trafikregleringsplan.
 - Anvisningar om huruvida den sökande ska ange koordinaterna för trafikanordningen i samband med ansökan.
 - Övriga anvisningar och information om hur handläggningsavgiften fastställs.

Nödvändiga åtgärder i kommunen 3/3

- Kommunen bör beakta att
 - Myndigheten har **allmän rådgivningsskyldighet**, men det **är inte den beslutsfattande myndighetens uppgift att agera planeringskonsult**.
 - Enskilda aktörer kan anlita sakkunnigtjänster i planeringen av regleringen av trafiken, vilket också kommunerna gör.
- I samband med samtycket finns det skäl att ange de ärenden som **den sökande bör sköta**.
 - Den sökande ansvarar för att sätta trafikanordningen på plats och sköta underhållet av den.
 - Den sökande ansvarar för att trafikanordningen är uppdaterad och korrekt, även om förhållandena eller situationen skulle förändras.

Uppgifterna om trafikanordningen skickas till Trafikledsverket

- **Uppgifterna skickas i regel av den som sätter upp trafikanordningen**
 1. För landsvägarnas vidkommande NTM-centralen
 2. I fråga om en gata eller annat område som administreras av kommunen, av kommunen
 3. På andra än i 1 och 2 punkten avsedda vägar av väghållaren (vägdelägare eller fastighet) efter att denne fått kommunens samtycke
- Kommunen kan skicka besluten om samtycke till Trafikledsverket.
- Om det är den som sätter upp trafikanordningen som lämnar in uppgifterna, bör anvisningar om skyldigheten att lämna uppgifter ingå i samtycket.

Uppgifterna om trafikanordningen skickas till Trafikledsverket

- **Kravet träder i kraft 1.6.2020**, ingen övergångsperiod.
- Lagens krav **gäller beslut som fattats efter att lagen trätt i kraft**
- Många kommuner kommer att gå längre än minimikraven i lagen och utveckla en övergripande hantering av sina trafikanordningsuppgifter.
 - Det kräver också utvecklingsarbete i kommunerna och för Digiroads del.
- Trafikledsverket kommer att ge närmare **anvisningar** för kommunerna om hur uppgifterna om trafikanordningarna ska lämnas in och i vilket format.
 - Anvisningarna har varit på remiss i maj 2020.
 - Se Kommunförbundets utlåtande på <https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2020/kuntaliiton-lausunto-ohjeesta-liikenteenohjauslaitetietojen-toimittamisesta>

The background is an abstract composition of paint splatters and textures. A large, bright yellow area occupies the upper right and center. The lower left corner features a mix of blue and red splatters. The overall effect is dynamic and artistic.

KOMMUN FORBUNDET